

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ ТА НАУКИ УКРАЇНИ
СУМСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
МЕДИЧНИЙ ІНСТИТУТ

ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ МЕДИЧНОЇ НАУКИ І ОСВІТИ

ЗБІРНИК ТЕЗ ДОПОВІДЕЙ
ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ НАУКОВО-МЕТОДИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ,
що присвячена 25-річчю Медичного інституту Сумського державного університету
(м. Суми, 16-17 листопада 2017 року)

Суми
Сумський державний університет
2017

підготовки використана в групах вітчизняних та англійських студентів випускного курсу спеціальності «лікувальна справа»

Результати. На кафедрі інфекційних хвороб на початку циклу студенти отримують на паперовому та електронному носії банк тестових завдань з дисципліни «інфекційні хвороби» з бази даних і тренувальних буклетів, але без правильних відповідей. На практичному занятті студенти спочатку самостійно вирішують тестові завдання, скомбіновані в декількох варіантах. Після цього викладач перевіряє виконану роботу, обов'язково проводиться робота над помилками, аналіз складних тестових завдань і пояснення правильної відповіді.

У наступні дні кожна група студентів працює з презентацією «Навчальна програма для підготовки до ліцензійного іспиту Крок-2». У презентацію включені типові завдання з інфекційних хвороб відповідно до тематичного плану занять. У кожному завданні підкреслені ключові слова, які є критеріями діагнозу певного інфекційного захворювання. З'являються відповіді допомагають студенту зафіксувати основні моменти діагностики і лікування окремих нозологічних одиниць.

В кінці циклу в комп'ютерному класі кафедри студенти в режимі онлайн відповідають на питання з уже відомої їм тестової бази даних. Критерієм позитивного результату є правильна відповідь на 90% поставлених питань.

Висновки. Запропонована методика допомагає студентам систематизувати знання з дисципліни «інфекційні хвороби», звернути увагу на головні питання інфекційної патології. Створюється навик логічного засвоєння матеріалів для підготовки до ліцензійного іспиту Крок-2, а не механічного запам'ятовування тестових завдань з правильними відповідями.

КАФЕДРА МОРФОЛОГІЇ СУМДУ НА ЕТАПІ ОРГАНІЗАЦІЇ

Устянський О. О.

Сумський державний університет, кафедра морфології

Історія кафедри морфології починається з відкриття в 1992 році на базі Сумського фізико-технологічного інституту медичного факультету (наказ про відкриття факультету за № 109 від 15 червня 1992 року). На той час вона мала назву "Кафедра анатомії людини, гістології, топографічної анатомії та оперативної хірургії". На завідування кафедрою було запрошено доктора медичних наук Шевченко Олену Олександрівну, ученицю провідного українського анатома І. І. Борика. Навчальний процес на кафедрі розпочався з жовтня 1992 року. Практичні заняття з анатомії людини вели лікарі м. Суми Волков С. В. та Петренко В. П. На викладання гістології з м. Чернівці було запрошено кандидата медичних наук, доцента Мардар Г. І. Практичні заняття проводили лікарі Белих Т. П. та Крупська С. І. Учні кімнати, кабінети викладачів, підсобні приміщення кафедра отримала на III і IV поверхах теоретичного корпусу. З листопада 1992 року до викладання анатомії людини було залучено кандидатів медичних наук Сухарєва А. Б. та Бинду Т. П. Медичні вузи України передали до факультету підручники, методичні розробки та посібники до практичних занять, препарати кісток, таблиці та муляжі. В кінці листопада на кафедру з м. Полтави було запрошено доцента Устянського О. О. Разом з ним на кафедру прибула його приватна колекція препаратів кісток, вологі препарати внутрішніх органів та препарати ЦНС (спинний і головний мозок), відпрепароване фізичне тіло, муляжі, таблиці та інші наочні посібники.

На кінець 1992 року на кафедрі працювали: д. мед. н. Шевченко О. О., доц. Устянський О. О., доц. Мардар Г. І., ас. Волков С. В., ас. Петренко В. П., к. мед. н. Сухарєв А. Б., к. мед. н. Бинда Т. П., зав. музеєм Цибуков І. Т., ст. лаб. Полякова В. І., препаратори Шерстюк С. А. та Рябоконе С. В., лаборант Говорова Ж. В.

На той час доводилось проводити методичні учбові наради з викладачами по роз'ясненню складних питань викладання розділів "спланхнологія", "ЦНС" та інших. Паралельно з організацією навчального процесу розпочав роботу студентський науковий гурток та група по виготовленню учбових анатомічних препаратів. З патологоанатомічним відділенням обласної лікарні заключили угоду на постачання комплексів внутрішніх органів. Велась підготовка до переходу кафедри в новий морфологічний корпус, який готували будівельники до введення в експлуатацію. Для цього на компресорному заводі об'єднання ім. Фрунзе замовили з нержавіючої сталі ванни для зберігання фізичних тіл та ванни для зберігання органів. Креслення цих ванн розробили самостійно. З будівельниками узгоджувався проект трупосховища. На Сумському художньо-виробничому комбінаті замовили портрети провідних вчених-анатомів та триптих "Анатомія-фундамент медицини". Для обладнання секційних залів і трупосховища було завезено 6 типових секційних столів. В об'єднанні "Фармація" придбали лабораторний посуд, музейні банки, формалін та інші матеріали і реактиви. На об'єднанні "Селмі" інститут придбав для кафедри та факультету в цілому 2 електронних мікроскопи, 2 ультрамікроскопи та 2 ВУП(и). Отримали також обладнання для фотолабораторії. Але основним напрямком діяльності колективу кафедри залишався навчальний процес. Потрібно віддати належне цілеспрямованості та наполегливості студентів в оволодінні знаннями. До пізнього вечора на кафедрі студенти вивчали препарати, готували таблиці, нові учбові препарати з органів, що поступали з патологоанатомічного відділення. Для прийому першого державного екзамену, що на той час проводився влітку, було створено державну екзаменаційну комісію. Головою комісії було призначено хірурга, професора Кононенка Миколу Григоровича. До складу комісії ввійшли проф. Шевченко О. О. (екзаменатор), доц. Устянський О. О. (екзаменатор), проф. Назар П. С. та проф. Каплін М. М. (члени комісії). Кафедра на той час мала 2 відпрепарованих фізичних тіла, достатню кількість вологих препаратів, таблиць, муляжів та ін. Не дивлячись на те, що кафедра і факультет робили лише перші кроки, студенти на екзаменах показували глибокі теоретичні знання, в достатньому об'ємі володіли практичними навичками. На цю обставину звернув увагу голова комісії у своєму традиційному звіті. Екзамен проводився в формі активної співбесіди зі студентом по анатомічним препаратам. Екзаменаційний білет складався з 4-х теоретичних питань.

1993 – 1994 навчальний рік кафедра розпочала в новому морфологічному корпусі. Було обладнано 2 прекрасні секційні зали на 3 та 2 секційних столи з безтіньовими лампами, трупосховище, музей, 3 учбових кімнати для курсу гістології, операційний блок та 2 учбових кімнати для курсу оперативної хірургії та топографічної анатомії, 2 лекційних аудиторії, лабораторію електронної мікроскопії, гістологічну лабораторію, фотолабораторію. Коридор кафедри прикрасили портрети провідних вчених – морфологів, триптих "Анатомія – фундамент медицини", учбові стени. Налагодили постачання фізичних тіл та виготовлення анатомічних навчальних і музейних препаратів.

З 1994 року кафедрою завідує доктор медичних наук, професор Сікора Віталій Зіновійович.

З його приходом на кафедру значно активізувалася робота всього колективу кафедри. Молоді асистенти отримали теми кандидатських дисертацій, запрацювала гістологічна лабораторія, лабораторія електронної мікроскопії, лабораторія спектрального аналізу. Пошукувачі освоїли методики постановки експерименту. Для виконання наукової роботи кафедри було замовлено партію щурів. Опромінення щурів проводилось на базі Сумського обласного онкологічного диспансеру. Пошукувачі розробляли для експериментальних тварин дієти з підвищеним вмістом солей важких металів.

З 1995 року розпочався навчальний процес на курсі оперативної хірургії та топографічної анатомії. Викладачами курсу стали: досвідчений анатом, учень та син провідного анатома з світовим ім'ям Юхима Петровича Мельмана (Івано-Франківська школа) Валерій Юхимович Ільїн, лікарі-хірурги Василь Якович Пак та Валерій Васильович Швачко. На курсі запрацював операційний блок. Весною 1996 року провели перші навчальні оперативні втручання на тваринах (собаки). Для догляду за оперованими тваринами організували віварій. Студенти з великою відповідальністю віднеслись до проведення операцій на тваринах та наступним доглядом за ними. Практично всі прооперовані тварини виживали, ускладнень після операцій не спостерігалось. Новою колекцією власноручно виготовлених препаратів поповнився музей. Вхід на кафедру та коридори прикрасили художні картини, квіти.

ІННОВАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ У ВИКЛАДАННІ АНАТОМІЇ ЛЮДИНИ

Устянський О. О., Сікора В. З., Бумейстер В. І.

Сумський державний університет, кафедра морфології

Необхідність анатомічних знань для лікарів усвідомлювалася та підкреслювалася за всіх часів людства. Андрій Везалій говорив про анатомію як про "п'єдестал і основу лікарського мистецтва". Про значення анатомії для практичної медицини влучно висловився В. Г. Ковешніков: "Лікар, котрий не знає анатомії, для хворого більш небезпечний, ніж хвороба". Своїм прогресом анатомія людини, як і медицина в цілому, зобов'язана розтину тіл померлих. Але в останні роки на кафедрах анатомії людини медичних вузів України препарування фізичних тіл та робота з анатомічними препаратами в навчальному процесі поступово витісняється використанням інноваційних технологій. Мультимедійні комплекси та комп'ютерні мережі є сьогодні важливим компонентом отримання інформації не тільки студентами, але й викладачами.

Впровадження в навчальний процес сучасних технологій зумовлене також зменшенням кількості підручників (останнє видання за редакцією В. Г. Ковешнікова відбулося ще в 2008 році) та використанням при вивченні анатомії нових методів досліджень (ендоскопія, УЗД, КТ, МРТ та ін.).

Величезний об'єм інформації, з яким щодня доводиться мати справу в сучасному "інформаційному" суспільстві, може стати значним стресом для студента. Вже на першому занятті з теми "Будова кісток тулуба" студент, ще не адаптований до нових умов, стикається з необхідністю знання близько 120 нових для нього анатомічних термінів українською та латинською мовами. Програма вимагає від нього навчитися співвідносити кожний термін з конкретним анатомічним утвором та демонструвати його на анатомічному препараті. Зменшити їх обсяг немає можливості, бо більшість із них використовується на наступному занятті при вивченні скелета верхньої кінцівки, і студент повинен запам'ятати ще близько 100 нових термінів.

Кафедра завжди займала лідерство серед теоретичних кафедр інституту по впровадженню у навчальних процес нових навчально-методичних розробок, аудіо-візуальних та інтерактивних засобів навчання.

Виходячи з цього, кожне робоче місце викладача кафедри оснащено мультимедійним проектором. Одна з навчальних кімнат оснащена інтерактивною дошкою. Кафедра підключена до мережі "Internet". В даний момент кафедра володіє комп'ютерним класом з використанням сучасних програм, розроблених як співробітниками кафедри, так і отриманими з зовнішніх джерел, включаючи зарубіжні. Програми в змозі забезпечити різні аспекти викладання предмету: ілюстрації матеріалу лекцій і практичних занять, допомога у виконанні оперативних втручань та препаруванні фізичних тіл, тестування на практичних заняттях, заліках та екзаменах. Програми щорічно переглядаються та поновлюються.

На кафедрі в навчальних кімнатах функціонують широкоформатні плазмові екрани, комутовані з DVD-програвачами і комп'ютерними терміналами, котрі використовуються для демонстрації навчальних відеофільмів та інших аудіо- і відео матеріалів.

Використання на кафедрі морфології мультимедійних проекторів та мережевих технологій дозволяє в навчальному процесі об'єднати весь комплекс доступних студенту та викладачу інформаційних джерел (текстових, аудіо та відео матеріалів), надає віддалений доступ до інформації і, тим самим, дає змогу оперативно контролювати процес і якість навчання.

АНАЛІЗ ПЕРЕВАГ ЗАСТОСУВАННЯ ІНТЕРАКТИВНИХ ФОРМ НАВЧАННЯ СТУДЕНТІВ НА КАФЕДРІ АНАТОМІЇ ЛЮДИНИ

проф. Фоміна Л.В., доц. Башицька О.І.

Вінницький національний медичний університет ім. М.І. Пирогова

Вступ. У теперішній час для підготовки спеціалістів лікарів, які б відповідали вимогам сучасності має значення напрямок інноваційно-особистісного навчання з використанням інтелектуально творчого потенціалу особистості. Такий підхід вимагає змін в освітньому процесі. Разом з тим, студент повинен засвоювати потік інформації який збільшується час від часу. На допомогу студенту та викладачу мають прийти інтерактивні методи викладання, які допоможуть студенту в засвоєнні матеріалу а викладачеві якісному викладанні предмету.

Застосування інтерактивних методів навчання є одним з найважливіших напрямків удосконалення сучасних методів вузівського навчання і обов'язкова умова для виконання компетентісного підходу. Для реалізації заявлених сучасних компетентностей студента є застосування новітніх технологій і форм учбової роботи. В першу чергу це перехід від інформативних форм навчання до активних, перехід від знання до дієвого активного застосування знань. Завданням інтерактивного навчання є заохочення студента до поєднання теоретичних знань з практичними потребами.